

Posudek diplomové práce Lukáše Červeného *Zvířecí pohled v díle Adalberta Stiftera*

Průřezové zaměření četby, interpretace vybraného autorského díla k jedinému tematickému aspektu či uzlu v sobě patrně vždy nese riziko umanutosti ustící do prosté inventarizace a popisnosti. I autor předložené práce se přitom bez výchozí inventarizující práce mohl jen sotva obejít; a je nutno mu hned na úvod v dobrém přičíst na vrub, že rozhodnutí zaměřit se na zjev a místo ‚zvířete‘, resp. ‚zvířecího pohledu‘ v textech Adalberta Stiftera doprovodil skutečně zevrubnou, velkorysou orientací napříč korpusem Stifterových textů různé povahy (za velmi cenné považuji zejména zohlednění pojednání-fragmentu *Zur Psychologie der Tiere*) – byť některé potenciální rezervoáry zůstaly stranou; mám na mysli především román *Witiko* (s jeho historizující fasádou) nebo pole dostupné Stifterovy korespondence. Pokud ale přistoupíme na to, že cílem práce bylo v první řadě prověření produktivních možností zvolené perspektivizace (teoreticky fundované určitými partiemi filozofické rozpravy a v dotycích, ačkoli nepřilíš exponovaných, s podněty tzv. animal studies), lze neúplnost zohledněné textové suroviny přijmout jako součást střídme hry, která zahrnuje také rezignaci na nějaké košaté komparativní včleňování Stifterova pojetí do dobově přílehlého diskurzivního pole – ačkoli autor na několika místech, oprávněně, pracuje například s pojmem *biedermeieru*, platí, že Stifter tu – se svými vypravěčskými konfiguracemi a motivickými zauzleními – stojí sám.

Těžko se také – co do pracovní metody – bylo docela možné obejít bez popisné (parafrázující) evokace jako způsobu zpřítomnění tematického konkrétna Stifterových textů; avšak už náhled toho, jak je výsledná práce strukturována, umožňuje rozeznat jistý řád (ve smyslu určité typologie modalit), který se autorovi v konfrontacích s tím, co našel, podařilo nastolit. Ono ‚nalezené‘ má začasť podobu detailu, drobné sekvence; základní ‚drama‘ autorovy práce pak spočívá právě v nakládání s nimi, v nároku, aby nezůstalo u jeho popisné delimitace. Na druhou stranu: je třeba balancovat, nezbavit detail jeho disparátní specifičnosti, vázané právě na dočista konkrétní narativní, případně myšlenkovou konstelaci, komunikační situaci a funkci/význam toho kterého detailu v jeho rámci; to dává zároveň šanci tento rámec – v souhře rovin, v pohybu od detailu k širšímu kontextu – zajímavě obnažit. O nezbytnosti ‚čtení nablízko‘ tu není pochyb, a autor bohatě prokazuje neskončenou, oživující užitečnost takového přilnutí (jež ovšem má svá rizika, ilustrovatelná například sugestivními splývavými obraty: ‚Ocitáme se spolu se sestrami v prostředí‘ /s. 36/; ‚Abychom našli predátory usilující o život člověka, musíme se spolu se Stifterem přesunout z okolí Šumavy do uherské pusty‘ /s. 42/; ‚Vypravěč nás zavádí na místo‘ /s. 55/), následně pak i cit pro nuanci i rámování.

Práci proto navrhuji k obhajobě a klasifikuji ji **v ýborně**.

Praha, 6. 6. 2024 Mgr. Michal Topor, Ph.D., vedoucí práce